

Als je van tuinen en tuinieren houdt **GROEI & BLOEI**

Afdeling Deventer en omstreken

Lente

Foto: Manfred Richter

Voorjaarsvreugde.

Wat weet u van de worm?

Samen op (tuin)pad.

Tuin!

Rozengaarderweg 4D 7416 BN Deventer, Tel. 0570-624108

Klik hier: www.hovenierbeijer.nl

**Achtereekte
Beregening**

TUINBEREGENING

Wilt u genieten van uw tuin, zonder gesleep van slangen en sproeiers. Overweeg dan eens een **beregeninginstallatie**.

- Aanleg en onderhoud
- Waterbron boren of spuiten
- Leidingen graven of onderdoor schieten
- Handmatig of automatische bediening
- Advies over en aanleg van tuin- en buitenverlichting

Bent u geïnteresseerd? Neem dan contact met ons op voor een vrijblijvend advies.

H. Achtereekte
Averlose Houtweg 18
7431 PK Diepenveen

Tel 06 22 70 72 10
info@groenberegening.nl
www.groenberegening.nl

Als je van tuinen en tuinieren houdt

GROEI & BLOEI

Afdelingsblad van de Koninklijke Maatschappij Tuinbouw en Plantkunde
Deventer en omstreken

Agenda

Lezing Pieter Nijhof <i>Bijzondere en schaduw minnende planten.</i> Moestuincursus	donderdag 15 februari 20.00 uur	Kulturhus Diepenveen Dorpsstraat 30 7431 CL Diepenveen
ALV & lezing <i>Röntgenfoto's van bloemen, insecten en zaden.</i> Ontmoetingsavond nieuwe leden 2023/2024.	Zaterdag 2,9,23 maart en 6 april 09.30-12.00 uur dinsdag 12 maart 19.30 uur	De Oorsprong Spanjaardsdijk 68 7433 PX Schalkhaar 't Hof van Colmschate Holterweg 104 7429 AH Colmschate
Lezing Vera Greutink <i>De mooie moestuin.</i>	woensdag 20 maart 20.00 uur	De Schalm Dreef 1 7414 EA Deventer
Voorjaarsruilbeurs <i>planten, stekken en zaden</i>	donderdag 18 april 20.00 uur	Jachtlust Jachtlustplein 5 7391 BV Twello
Lentefair Diepenveen	zaterdag 4 mei 10.30 uur	De Colm Holterweg 95a 7429 AE Colmschate
Dagexcursie Midden Brabant	donderdag 9 mei 11.00-17.00 uur	Pastorietuin Diepenveen
Appeltern Plantenfestijn i.s.m Groei & Bloei	woensdag 5 juni	Opstap Postillion Hotel Deventer
Open Tuinen Dag Driedaagse excursie Duitsland	zaterdag 8 en zondag 9 juni 10.00 uur	Appeltern Adventure Gardens Walstraat 2a 6629 AD Appeltern
	zaterdag 15 juni	Diepenveen, Olst, Heeten
	donderdag 27 juni t/m zaterdag 29 juni	Opstap Postillion Hotel Deventer

Op onze website www.deventer.groei.nl vindt u meer informatie over bovengenoemde activiteiten, ook vindt u daar, voor zover bekend, de volledige agenda.

Daarnaast staat actuele informatie in onze maandelijkse Nieuwsflits.

Deelname aan al onze activiteiten is altijd voor eigen risico.

Van uw voorzitter.

Het is medio januari als ik dit schrijf en na de sombere en ongekend natte afsluiting van vorig jaar en de winterse perikelen tot nu toe, verlang ik naar het voorjaar. Of om het met Hans van Wieren, de spreker van deze maand, te zeggen 'ik droom van het voorjaar'. Het kan niet snel genoeg zo ver zijn.

Intussen is onze tuin grotendeels onder water gekomen, dat daarna bevroren is en voor één dag een schaatsbaan voor onze buurmeisjes werd. Bijzonder natuurlijk, tegelijkertijd bizar en hopelijk eenmalig. Want hoe reageert de tuin er in het voorjaar op? Verschijnen er nog krokussen, narcissen, hyacinten en tulpen? En hoe zit het met de vaste planten, struiken en bomen? Ik houd mijn hart vast... Onze tuin is vast niet de enige die wateroverlast heeft gekend, dus er zijn beslist lezers die zich hetzelfde afvragen. Het wordt dus een spannend voorjaar!

Is dit nu wat klimaatverandering vaker voor ons in petto heeft? Wordt ons de laatste jaren niet juist aangeraden om droogte minnende planten in onze tuin te zetten, planten die niet van natte voeten houden en droge zomers kunnen overleven? Hoe het ook zij, het blijkt wel weer, tuinieren blijft een avontuur.

We weten dus niet wat het klimaat dit jaar voor ons in petto heeft en laten we ons maar laten verrassen, wat we als bestuur voor u in petto hebben weten we inmiddels al wel. Buiten de zomermaanden elke maand een inspirerende lezing, de voorjaar- en najaar-plantenruilbeurs, bloemschikcursussen in voor en najaar en een blik in opengestelde tuinen medio juni. Voor de zomermaanden heeft onze reiscommissie weer een tweetal mooie dagexcursies naar Midden-Brabant en Utrecht-Gelderland op de rol staan en, zoals inmiddels gebruikelijk, een interessante en gevarieerde driedaagse excursie met bestemming Duitsland. Verder start begin maart onze moestuincursus waarvoor we, gezien het succes van voorgaande jaren, veel belangstelling verwachten.

Laat ik vooral niet vergeten onze tuinclubs te vermelden, tuin- en plantenliefhebbers die georganiseerd in drie clubs gedurende het seizoen inspiratie opdoen in tuinen in de regio of zelfs daarbuiten en kennis en ervaring met elkaar delen. Waarbij overigens het sociale niet vergeten wordt... Een bijzondere tuinclub is onze zaai- en stekclub 'Zaaigoed', u weet wel die club die ons tegenwoordig op de ruilbeurzen verrast met hun rijke oogst. Interesse om bij één van deze clubs aan te sluiten, laat het ons weten.

Ter afsluiting van dit voorwoord, wijs ik u graag nog op onze ALV op 12 maart, waarvoor u bij het doorbladeren van dit boekje, de agenda aantreft. Uw aanwezigheid wordt zeer op prijs gesteld, het gaat tenslotte om de toekomst van ook uw vereniging.

Cor Koppert

Van de redactie.

Er is binnen de vereniging gelukkig toenemende belangstelling voor duurzaam en biologisch tuinieren. Dit kent vele facetten waar we in het augustusnummer van 'Het Groene Boekje' aandacht aan gaan besteden.

Leden die een bijdrage willen leveren worden uitgenodigd om hun tekst te sturen naar de redactie jotine.sonder@concepts.nl

Hoveniersbedrijf "de Colm"

Holterweg 95a
7429 AE Deventer
tel. 0570-652714
www.decolm.nl

**Hèt adres voor
tuinontwerp, tuinaanleg
en tuinonderhoud.**

**Emiel
Krijt**

HOVENIERSBEDRIJF

Voor al uw
Tuinonderhoud,
Tuinaanleg en
Tuinadvies.

De hovenier die u niet om de tuin leidt.

Raalterweg 21 - 8124 AA Wesepe
06-25292649
www.emielkrijt.nl

ECOLOGISCH HOVENIERSBEDRIJF

Corné van Kempen
E-mail: corne@natuurlijketuinen.nl
Tel. 06 - 1235 3029

Bladgoud-tuinen

Een tuin uit het hart klopt
... altijd

- Ontwerpstudio
- Tuinplanten
- Workshops
- Hoveniers

www.bladgoud-tuinen.nl / info@bladgoud-tuinen.nl
telefoon 0572 - 382465

je ziet steeds meer tuinen aangelegd door:

— tuinvormgeving en tuincentrum
— het iordenshofke^c
— h.w. iordensweg 39 twello ☎ (0571) 27 16 02

ALV van Groei & Bloei afd. Deventer e.o.

Datum : 12 maart 2024
Tijd : 19.30 uur
Plaats : 't Hof van Colmschate, Holterweg 104, 7429 AH Colmschate

Agenda:

1. Opening – Mededelingen – Ingekomen stukken.
2. Vaststellen van het verslag van de ALV van 7 maart 2023*.
3. Jaarverslag 2023 (te vinden op www.deventer.groei.nl).
4. Financieel verslag 2023*.
5. Verslag kascommissie, decharge bestuur en benoeming kascommissie 2024.
6. Herbenoeming Annelies van Beem en Kattelijne Kraak (beide 2de termijn) en verlenging Cor Koppert (1 jaar).
7. Afscheid Corrie Eland (eindredacteur 'groene boekje').
8. Programma 2024.
9. Vaststellen begroting 2024.
10. Toekomst 'groene boekje'
11. Rondvraag en sluiting.

*verslagen kunnen via info@deventer.groei.nl worden opgevraagd.

Pauze met hapje, drankje en verloting, gevolgd door de presentatie van bijzondere foto's door Arie van 't Riet.

Lezingen voorjaar 2024.

Dinsdag 12 maart Hof van Colmschate. Na de ALV.

Arie van 't Riet

"Röntgen foto's van bloemen, insecten en zaden".

Een röntgenfoto maken van een (dode) wesp op een roosje: het was klinisch fysicus Arie van 't Riet in eerste instantie te doen om de technische uitdaging. "Kun je zo'n combinatie van planten en dieren afbeelden?"

Van 't Riet werkte in Deventer bij het ziekenhuis op de afdelingen radiotherapie, röntgen- en nucleaire geneeskunde- en besloot in 2007 om van zijn werk zijn hobby te maken en de röntgenfotografie voor meer artistieke doeleinden in te zetten.

Hij toont via röntgen toepassing foto's van bloemen en dieren, die doorzichtig worden weergegeven wat een heel feeëriek beeld oplevert van planten en dieren.

Zijn foto's zijn ingekleurd. Dat inkleuren moet heel voorzichtig gebeuren; alle fijne details van bloem, blad en dier moeten zichtbaar zijn. Het effect is het mooist als niet ieder onderdeel is ingekleurd maar een deel grijs blijft.

Van 't Riet maakt nooit dieren dood voor zijn foto's, het zijn reeds dode dieren die hij gebruikt.

Lezing voorjaar 2024.

Donderdag 18 april Jachtlust, Jachtlustplein 5, Twello.

Vera Greutink

“De mooie moestuin”.

Je hoeft niet te kiezen tussen mooi en nuttig! In deze lezing vertelt Vera Greutink hoe je een tuin kunt maken die leuk is om naar te kijken, maar waar je ook heel veel uit kunt oogsten. Een eetbare tuin kan strak zijn met rechte bedden, of romantisch met een kronkelend pad. Het kan bestaan uit enkele mooi beplante bakken op het terras of honderd vierkante meter beslaan. Vera laat inspirerende voorbeelden zien en bespreekt de meest decoratieve groentes. Ze legt ook uit hoe je je moestuin zo kunt plannen dat hij er niet alleen in

de zomer mooi uitziet en welke technieken je kunt gebruiken om je moestuin onderhoudsvriendelijk te maken.

VERA GREUTINK is moestuinier, groenschrijver en ontwerper van eetbare tuinen. Vanaf 1999 tuiniert ze volgens de principes van de permacultuur. Ze schrijft voor verschillende Nederlandse en Engelse tuintijdschriften, onder andere Groei & Bloei, De Tuin op Tafel, Tuinseizoen, Buitenleven en Permaculture Magazine.

Na **Tuin smakelijk!** in 2015 verschijnt in 2024 haar tweede boek Vera's moestuin, **permacultuur van maand tot maand**.

WEBSITE

www.tuinmakelijk.nl

FACEBOOK:

Tuinmakelijk.nl

INSTAGRAM:

Growntocook

YOUTUBE:

Tuin smakelijk

YOUTUBE:

GrownToCook

Excursies in 2024.

Twee dagexcursies en de ‘Driedaagse’.

Het samenwerkingsverband Stedendriehoek heeft voor 2024 weer enkele mooie excursies op het programma staan. Het betreft net als vorig jaar twee dagexcursies en een driedaagse reis naar Duitsland.

De eerste dagexcursie, op woensdag 5 juni, brengt ons naar Midden-Brabant. Daar bezoeken we achtereenvolgens Het Witte Kasteel en de tuin Hof 't Einde, beide in Loon op Zand en als derde tuin De Beukenhof in Sleeuwijk. Het traditionele kwekerijbezoek leggen we af bij Kwekerij Bijenkans in Groenekan. Zie deventer.groei.nl voor uitgebreide informatie en opgave.

De tweede dagexcursie vindt plaats op vrijdag 2 augustus, waarbij we eerst naar Leusden rijden om daar de tuinen Groot Sandbrink en Hubertushof te bezoeken. Het zijn twee tuinen die we al eens eerder bezochten maar dat is zo lang geleden dat het voor de meeste huidige leden een eerste kennismaking zal zijn. De derde tuin is Villa Sprezzatura in Nijmegen. De reiscommissie heeft deze tuin ‘voorgekeken’ en was onder de indruk van het bijzondere en prachtige ontwerp van de tuin en de combinatie huis en tuin. Omdat we altijd sympathie voelen voor kleine ambachtelijke kwekerijen sluiten we de dag ditmaal af bij Kwekerij Hof te Dieren.

Voor de vijfde maal hebben we een driedaagse tuinreis op poten gezet, ditmaal naar Duitsland waarbij we vanuit onze uitvalsbasis in Münster de deelnemers een zeer gevarieerd programma aanbieden. Zie deventer.groei.nl voor uitgebreide informatie en opgave.

De reiscommissie,

Erica Hoogerbeets en Ton Blokvoort

EDGARDEN
D I E P E N V E E N

EDGAR NUESINK • 06 - 41 42 26 97
WELKOM@EDGARDEN.NL • WWW.EDGARDEN.NL

EDGAR NUESINK
06 - 41 42 26 97
WELKOM@EDGARDEN.NL
WWW.EDGARDEN.NL

Passie voor tuinen

ensink
PERSONENVERVOER

Voor al uw vervoer per touringcar
Dagtochten • Schoolreizen • Personeelsuitjes

T : 0570 - 564 444
info@ensinkpersonenvervoer.nl

Bodhi
Flowers & More

Dorpsstraat 15, 7431 C.G. Diepenveen
bodhi-flowers.nl • info@bodhi-flowers.nl
T: 0570 - 745 013

Het Nieuwe Veld

Biologische kwekerij
van vaste planten,
bloemen, groenten,
Bijmuseum, theetuin.

*kwekerij
het
nieuwe
veld*

Boxbergerweg 46 - Diepenveen
www.kwekerijhetnieuwveld.nl

Bloemschikken.

Bij het bloemschikken was er veel beweging afgelopen jaar. Voor de zomer stopte na vele jaren Jeanet Tissingh als docente in Twello en nam Naomi Huisman het stokje over. Voor de kerst is ook Miranda Clappers, de docente in Deventer gestopt en gelukkig is Naomi bereid ook daar les te gaan geven.

Naomi is een jonge enthousiaste professional, die de lessen vast een frisse nieuwe invulling kan geven. De locatie in Twello veranderde, de lessen zijn nu in het gebouw van de scouting in Twello.

Ook is dit najaar Hans Lintenbrink als coördinator bloemschikken gestopt. Ik neem het tijdelijk over, maar we zijn nog naarstig op zoek naar iemand die deze post wil invullen. Voorlopig kan alles rond de cursussen via mij lopen, op onze website deventer.groei.nl zijn mijn gegevens te vinden.

Als u dit leest zijn de lessen weer van start gegaan en worden er weer mooie stukken geproduceerd.

Kattelijne Kraak

Ontwikkelingen binnen ZaaiGoed.

De zaai- en stekclub bestaat alweer 4 jaar maar is pas sinds een jaar voorzien van de betekenisvolle naam ZaaiGoed. Het ledental schommelt voortdurend zo rond de 20 personen en het kennisniveau varieert van enkelen die nog beginner zijn tot een redelijke groep die zich als gevorderd mag bestempelen.

Omdat de resultaten, ondanks alle ervaring, soms toch nog wisselvallig waren zijn we met een groep van 11 personen zowel in september als in oktober naar De Hessenhof in Ede geweest om onder de bezielende leiding van Hans Kramer twee workshops te volgen. De eerste behelsde het stekken van planten en in de tweede werd het zaaien behandeld. Achteraf kunnen we concluderen dat het twee heel leerzame en gezellige middagen waren. Bij alle aspecten die behandeld werden, waren er natuurlijk vele die ons bekend voorkwamen, maar er waren ook enkele zeer interessante en verrassende eyeopeners bij.

Om één heel belangrijke te noemen: het mengsel waarin je stekt mag nooit aangedrukt worden, het moet zo luchtig mogelijk zijn i.v.m. de behoefte aan zoveel mogelijk zuurstof. Bovendien mag je de stekken niet tot onder in de pot steken maar slechts enkele centimeters, diep omdat boven in het mengsel meer zuurstof aanwezig is dan dieper in de pot. Wij drukten het mengsel altijd wel aan met het idee dat de stek zoveel mogelijk contact moest kunnen maken met het mengsel. In de talloze publicaties in de tuintijdschriften zijn we dit aspect helaas nog nooit tegengekomen. De instructies zijn nooit volledig met als gevolg dat het bij heel veel mensen tot teleurstelling en afhaken leidt. Dat is jammer en onnodig.

Bij ZaaiGoed wordt u op dit glibberige pad goed begeleid en het is, in combinatie met het samen koffie drinken met een leuk gemêleerd gezelschap, ook een gezellig sociaal gebeuren.

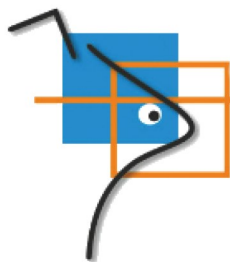
In het komende seizoen zijn bij ZaaiGoed enkele nieuwe leden welkom. Als u aan deze informatie een vervolg wilt geven, richt uw reactie dan aan ton.blokvoort@kpnmail.nl.

Op deventer.groei.nl vindt u onder ACTIVITEITEN nog veel meer informatie.

Ton Blokvoort

WECHELERWEG 38A DIEPENVEEN
0570 592133 GGOOKER.NL

Vijvercentrum Apeldoorn
Vijvershop.com

Deventerstraat 477
7323 PV Apeldoorn
Tel. 055-36 647 53
E info@vijvershop.com

 “Isidorus Hoeve”
HOVENIERSBEDRIJF

Johnny Dijkman
06-51935827

Rijksstraatweg 189
7391 MN Twello

E: isidorushoeve@gmail.com
W: www.hoveniersbedrijfsidorushoeve.nl

WIJ STARTEN VANUIT
TWELLO EN VORDEN

Jeroen

Johnny

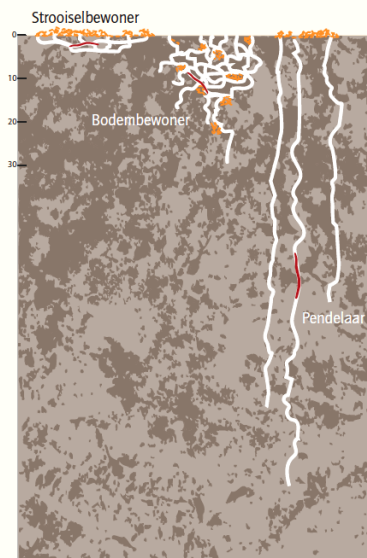

Wat weet u van de worm?

Dat wormen belangrijk zijn voor een gezond bodemleven, weten we wel. Maar dat er meerdere soorten zijn die ieder een eigen rol bij dat bodemleven spelen, is wellicht minder bekend. Voor mij reden om u er in dit artikel wat meer over te vertellen.

Een andere reden is dat onze tuin rond de jaarwisseling grotendeels onder water kwam te staan en ik me afvroeg of wormen dit konden overleven. Kennelijk wel. Na enig zoekwerk ontdekte ik dat wormen via hun huid in- en uitademen en zolang er voldoende zuurstof in het water aanwezig is, kunnen ze dus overleven. Deze informatie verraste mij en bij wat rondvragen bleek dit ook voor anderen volledig nieuw. Dus besloot ik mij wat meer in het leven van de worm te verdiepen en die kennis met onze lezers te delen.

De wormen in onze tuinen vallen in de categorie 'regenwormen'. Deze naam zal u niet verbazen, want bij regen hebben ze de neiging naar het grondoppervlak te kruipen. Ze behoren tot de reuzen van het zeer complexe bodemleven. Denk maar even terug aan de film 'Onder het maaiveld' die vorig jaar veel belangstelling trok. Er zijn in Nederland ongeveer 25 soorten bekend, met een gemiddelde dichtheid van zo'n 200 wormen per m² bodemoppervlak. De hoogste dichtheid wordt gevonden in klei- en veengronden, de laagste dichtheid in zandgronden. Vochtigheid van de grond, zuurgraad en gehalte organische stof spelen hierbij een belangrijke rol.

Van de 25 soorten zijn enkele heel algemeen; deze worden op grond van voedselkeuze, gedrag en voorkomen in drie groepen ingedeeld: pendelaars, bodembeschermers en strooiselwormen. De pendelaars zijn de tunnelbouwers, tot wel 3m diep de grond in. In deze tunnels kan overtollig regenwater worden opgeslagen. Ze komen vooral 's nachts boven de grond om plantenresten en blad de grond in te trekken. De bodembeschermers leven in de bovenste 50cm van de bodem en zetten daar organische resten samen met minerale grond om in voedsel voor planten. Bovendien houden ze de toplaag luchtig, zodat wortels van zuurstof, vocht en voeding kunnen worden voorzien.

De strooiselwormen leven in de bovenste 10cm van de aarde waarin ze organische resten zoals bladeren, de grond in trekken. Samen met micro-organismen wordt dit materiaal omgezet in wormencompost, zoals bekend een zeer goede plantenvoeding. In deze categorie vallen ook de wormen die we in de compostbak vinden.

De kleur van de worm hangt samen met de mate van zonlicht waarmee ze in aanraking komen. Het deel dat in aanraking komt met zonlicht is veelal roodachtig van

kleur, de rest is bleek. Zo tref ik in mijn compostbak overwegend rode strooiselwormen aan, terwijl de pendelaars elders in de tuin doorgaans bleek van kleur zijn, eventueel met een rode punt. De bodembeschermers, soms ook grondeters genoemd, komen in het algemeen niet boven de grond en zijn wat grauw of paarsig gekleurd.

Omdat het lang duurde voor onze tuin droogviel, ben ik benieuwd of de wormenstand en daarmee de bodemstructuur nog intact is.

Cor Koppert

Zevenblad.

'Als je het eenmaal in je tuin hebt, dan raak je het niet meer kwijt.' Anne knikte er veel betekend bij. 'Berust je daarin of ga je de strijd aan,' vroeg ik belangstellend. Daar was ik wel benieuwd naar, want ik had recent ontdekt dat mijn tuin ook gezegend was met dat kruid.

'Nee,' zuchtte Anne, 'echt strijden doe ik niet meer, af en toe pluk ik wat grote stengels weg en soms geniet ik dan even als ik er een streng wortels bij uittrek, maar verder heb ik het opgegeven.'

Tja, dacht ik, dat laat ik toch niet op me zitten. Wie is er de baas in MIJN tuin. IK, en niet een plant. De mens staat aan het hoofd van de aardse schepping, dus moet hij ook de baas kunnen spelen. Velen zullen nu zeggen dat het hoofd van de schepping die titel niet waard is, want hij heeft er een zootje van gemaakt. Ik ben de laatste om die bewering tegen te spreken. Het natuurlijke evenwicht is volkomen verstoord. De zee is vervuild met afval, afgewerkte olie en plastic. Opgewarmd, onder andere door al het koelwater wat via de rivieren wordt afgevoerd. Maar dat is de macrowereld waar de multinationals en de politiek de dienst uitmaken. Mijn tuin is de microwereld en daar heb ik het voor het zeggen. Ergo, aan het werk. De dood aan de *Aegopodium podagraria*, een schermbloemige, beter bekend als Zevenblad.

Met een schopje een harkje haalde ik alles er uit wat ik vinden kon. Het kruid had zich al een aardig wortelstelsel aangemeten. Nu afwachten of het voldoende was. Het leek goed te gaan en ik prees me zelf gelukkig dat ik het zo tijdig had aangepakt.

Het voorjaar daarop kropen de krokussen, de narcissen en de tulpen uit hun bollen, maar de teleurstelling kroop ook uit de grond in de vorm van kleine zevenblaadjes op groene gegroefde stengeltjes.

Ik bedwong mijn ergernis en besloot tot een rigoureuzere aanpak. Het hele vak van de border werd uitgegraven alle planten geschud, de bollen geborsteld en de aarde zorgvuldig gezeefd. Dat moet voldoende zijn. Tevreden keek ik naar de opnieuw ingeplante border. En opnieuw dacht ik de strijd hiermee te hebben beslecht. De verslagenheid is wellicht door iedereen die deze strijd aangegaan was en verloren had, invoelbaar.

Anne wreef ook nog een beetje zout in de wond. 'Zie je wel, ik had het je voorspeld, Zevenblad krijg je niet weg.' Maar ze was nog wel zo aardig dat ze me troostend vocht inschonk.

Toch had ik me er nog niet bij neer gelegd. Ergens had ik gelezen dat het Zevenblad respect had voor een beukenhaag. Nu kan ik geen beukenhaag in mijn border gebruiken, maar blijkbaar is er in de natuur altijd wel ergens een tegengif. Verder speuren leverde de tip op dat Zevenblad verdwijnt als men er aardappels bij poot.

Een zak pootaardappelen was snel aangeschaft en het poten is ook vlot gedaan.

Om de aardappelplant licht en lucht te geven was ik de hele zomer bezig het opkomende Zevenblad weg te plukken. Omdat ik ter vergelijking een paar aardappels gepoot had in een ander stuk van de tuin, waar het Zevenblad zich nog niet gemanifesteerd had, kon ik zien dat de aardappels in het Zevenbladveld langzamer groeiden. Mogelijk belemmerde het Zevenblad de aardappelgroei in plaats van omgekeerd.

Uit eindelijk heb ik dat jaar enige aardappels kunnen rooien en als ik verzot was op Zevenbladsla dan had ik dat ook nog rijkelijk kunnen oogsten.

De verbijsterende eindconclusie is dat ik machteloos moet toezien dat de plant mij de baas is. De enige troost die mij bleef had ik ontleend aan het verhaal van de Japanse steenhouwer,

die zichzelf uiteindelijk machtiger vond dan de rots, maar daar moest hij wel hard voor werken. Door hard te werken kon ik de uitbreiding van de *Aegopodium podagraria* voorkomen. Daarnaast was ik het helemaal eens met de bijnaam van het Zevenblad: tuinmansverdriet. Ik heb me net als Anne neergelegd bij mijn nederlaag, anders had ik een psychiater moeten raadplegen.

Uit "Breinflora" 2023, Paul Ganzevles

Het gazon in de winter.

Als de herfst zich aandient, kunnen we beginnen met een aantal activiteiten die de tuin beschermen tegen de gure winteraspecten.

Maar de natuur liep niet in de pas. Het was relatief warm en nog steeds groeizaam weer, zomerbloeiers droegen nog knoppen. De bomen lieten slechts mondjesmaat hun blad vallen. En toen werden we toch nog wat overvallen door de vroege inval van deze winter? Het begint niet ieder jaar al te sneeuwen en te vriezen in november, dus misschien was u ook nog niet klaar met het herfstonderhoud van het gazon. Denk daarbij aan de laatste maaibeurt (niet te kort), verticuteren, beluchten, blad verwijderen, bijzaaien/doorzaaien, bemesten en kalk strooien.

Maar het gazon ging wel in de winterslaap, de groeiperiode was plotseling voorbij.

Zo gauw het begint te vriezen is het zaak zo min mogelijk over het nu kwetsbare gras te lopen. Het water in de grashalmen is bevroren, waardoor ze makkelijk breken en gaan rotten. De voetafdrukken in het gekwetste gazon zijn en bron voor schimmelziekten. De sneeuwlaag geeft wel enige isolatie en bescherming. Zo gauw als de vorst uit de grond is en de temperatuur stijgt, kunnen we beginnen met de inhaalslag en zo nodig herstel van onze misschien niet al te fris ogende grasmat.

Waar we er steeds op geattendeerd worden dat we het blad moeten laten liggen in de borders als goede winterbescherming voor plant en dier, geldt dit niet voor het gazon. Het is belangrijk om het blad zo goed mogelijk van het gras te harken. Daarmee komt misschien al wat mos en vervilting mee, dat door verzuring zijn kans heeft gegrepen. Verticuteren is een manier om de bodem nog meer op te schonen. Ondergrondse graswortels worden doorgesneden en onkruid wordt meegenomen in dit verjongingsproces. Afgewaaid takjes kunnen ook hun weg vinden naar de composthoop.

Is er sprake van veel mos dan is de pH-waarde van de grond mogelijk te laag, een eenvoudige test kan uitkomst brengen. Bij een uitkomst beneden de 6.0 is er sprake van verzuring en wordt het tijd om kalk te strooien om de bodemkwaliteit te verbeteren. Dat is de basis voor een gezonde grasmat.

Wanneer het voorjaar dan dichterbij komt, de zon de bodem weer gaat verwarmen en de temperatuur weer gaat stijgen, dan gaat het gras weer groeien en kan het de eerste keer worden gemaaid. Het wordt tevens tijd voor een goede bemesting om de groeikracht te stimuleren. Oneffenheden moeten worden geëgaliseerd. De slechte plekken kunnen in-gezaaid worden. Bij veel schade kan het hele gazon nog een keer worden doorgezaaid.

Als met al deze aandacht en verzorging de weergoden ook nog een beetje meewerken dan kunt u deze zomer genieten van een mooi groen gazon.

Jotine Sonder

Voorjaarsbollen in de border.

Verslag van de lezing van Alie Stoffers op 19 oktober 2023.

Voorjaarsbollen verrassen ons elk jaar weer in de grauwe wintermaanden. En na de bloei bedekt het blad van de opkomende vaste planten het afstervende blad. Alie Stoffers liet ons dat zien met opnamen van haar eigen én andere tuinen.

Door het gebruik van vroegbloeiende bollen kun je het tuinseizoen vervroegen. Cyclamen coum bloeien maandenlang en daarvoor hebben we de hele winter al genoten van het blad van Cyclamen hederifolium, die in de herfst bloeien. Ze verrassen je ook op onverwachte plaatsen, het zaad heeft namelijk voedzame, zoete mierenbroodjes, die door de mieren overal naar toe gesleept worden. Ook het zaad van dovenetel en sneeuwkllokjes bevat mierenbrood. Chionodoxa kan zelfs in de sneeuw bloeien, maar verdraagt helaas droogte niet zo goed. Nog stoerder zijn Scilla's, die tot minus 40 graden vorst kunnen verdragen. Zij vormen een mooie combinatie met longkruid.

Foto: Licht-Aus

Met duo beplanting kun je op dezelfde plek meerdere feestjes in het jaar maken, hoorden we van Alie Stoffers. Zet bollen en ook vaste planten met verschillende bloeitijd naast of door elkaar, en poot tulpen en narcissen tussen vaste planten met groot blad of rankende stengels, die het afstervende loof van de bollen bedekken. Dan heb je maanden plezier van kleur en afwisseling van blad-vorm op dezelfde plaats. In de lente bieden Thalia narcissen een mooie combinatie met varens en witte kerstrozen. Sneeuwkllokjes, Anemona blanda, narcissen en boshyacint staan daar ook prachtig tussen. In de lente bloeiende bomen kun je mooi spiegelen met bijvoorbeeld tulpen in dezelfde kleur, een vreugde om te zien. Hetzelfde kun je doen met vroegbloeiende klimplanten, zoals Akebia, die prachtig combineert met paarsachtig bloeiende bollen.

We zagen vooral veel tulpen, die kun je planten in groepen die allemaal tegelijk bloeien, of plant ze in (grote) groepen die in successie bloeien, dat geeft weer een ander effect. Plant 7 à 8 smallere tulpen per m² of 4 à 5 exemplaren met een bredere bloem, dan krijg je een mooi effect. Enthousiast vertelde onze inleidster over de witbonte Euphorbia characias "White Swan", het hele jaar mooi om te zien en in de lente prachtig met wit bloeiende tulpen. Ook de Tulipa "White Triumphator" die lang bloeit en stevig rechtop blijft staan op de lange steel, is een aanwinst en komt, mist goed gepland, jaarlijks terug.. Nog zo'n mooie bloem/ blad combinatie biedt Geranium Samobar met Tulipa "Queen of night".

Ons werd aangeraden in de lente de tulpenroute in de Flevopolder te bezoeken evenals de proeftuin in de Noordoostpolder. Nederland speelt een belangrijke rol in de wereldhandel in bollen. In de Flevopolder kunnen we elke lente uitgestrekte velden met tulpen, hyacinten en narcissen bewonderen. Prachtig om te zien, maar die monocultuur veroorzaakt ook plagen en er worden veel giftige bestrijdingsmiddelen gebruikt. Door strokenteelt proberen de kwekers de gevoeligheid voor ziekten enigszins te beperken. Gelukkig neemt het aantal kwekers van biologische bollen toe. Helaas bleef dit aspect binnen de lezing onderbelicht, terwijl het een toenemend in de belangstelling staand thema is en er een groeiend aantal biologisch werkende telers is, die mooie bollen op de markt brengen. Hetgeen onze natuur ten goede komt.

*Even kijken ...,
zeker de moeite waard!*

TUINCENTRUM
DE BLAAKHOF

De Blaak 15 - 7211 CR Eefde
0575-540651
www.deblaakhof.nl

Inke Mensink

PROEF!
Wijnwinkel
www.proef-diepenveen.nl

06 22 93 37 70 | Dorpsstraat 1 | 7431 CG | Diepenveen
Bijzondere kadopakketten & relatiegeschenken!

Hoveniersbedrijf

B.M.M.

- Tuinontwerp
- Tuinaanleg
- Tuin- en boomonderhoud
- Aanleg van vijvers
- Sierbestrating enz. enz.

Martijn Beekman
Zeedijk 29 - 7397 NS Nijbroek
Tel. 06 - 28 78 21 95
B.g.g. (0571) 291804
info@hoveniersbedrijf-bmm.nl
www.hoveniersbedrijf-bmm.nl

bloem en groen

Oerdijk 34B
7433 AB
Schalkhaar
0570 - 62 05 53

**Dé Bloemist voor al uw
bloemwerk, rouwwerk
en bruidswerk!**

**'T HOF VAN
COLMSCHATE**

.....
TAPPERIJ, EETCAFE EN ZALEN

Holterweg 104 - Deventer - 0570-651300
www.hofvancolmschate.nl - info@hofvancolmschate.nl

VEELZIJDIG IN TECHNIEK

ELEKTRA // GAS
WATER // VERWARMING
SANITAIR // DAK- EN ZINKWERK

ASSENDORP

Menstraat 24-28 // 7411 EZ Deventer // T 0570 613 001

ASSENDORP ANNO 1879
werkt voor overheden // particulieren // bedrijfsleven

hnbloemstudio.nl

bloemstudio

**Dutch Quality
Gardens**

De Brinker Tuinen
Bathmen
0570 632313

www.dutchqualitygardens.nl

De Passerel
De Kruidentuin

De Kruidentuin

- Binnen- en buitenplanten
- Woonaccessoires
- Terras, binnen en buiten
- Kaarsenmakerij

Lenteklokje 3, 7392 AJ Twello, T. 0571-270886
E. kruidentuin@de-passerel.nl

Tuinen in Nederland.

Verslag van de lezing door Piet Boersma op 28 november 2023.

Met zijn goede camera maakt Piet Boersma al jarenlang mooie foto's van bloemen en tuinen. Dat doet hij tegenwoordig, heel geavanceerd, met twee speciale camera's waarmee 3D opnamen gemaakt kunnen worden. Daardoor ontstaat diepte in de opnamen. Wel moeten die met behulp van 3D brillen bekeken worden. We mochten er allemaal een gebruiken tijdens de lezing en zo "wandelden" we door de tuinen en langs de borders die Piet Boersma ons liet zien. Daarbij bleek dat hekken als die met behulp van 3D camera's gefotografeerd worden, nog extra veel spanning geven in de tuin.

We "liepen" door een aantal tuinen, waarvan sommigen niet meer toegankelijk zijn voor bezoek omdat alle werk dat daarvoor verricht moet worden de eigenaren te veel werd. Maar we konden tijdens de lezing bijvoorbeeld nog wel een kijkje nemen in de tuin van Lipke Schat en Elly Kloosterboer. Toen de laatste haar tuin nog openstelde plantte ze elk jaar 6.000 nieuwe tulpenbollen. In haar tuin experimenteerde ze met het combineren van grassen en voorjaarsbollen zoals tulpen en narcissen, en Allium en Liatris in de zomer. De duidelijke structuur van Echinacea en distelsoorten staan daar ook prachtig bij.

Foto: Wikimediaimages

Onze inleider liet ons een aantal bijzondere bomen zien, zoals de Zevenzonen boom met zijn afschilferende bast, Koelreuteria die geel bloeit in juli/augustus, lampionachtige vruchten heeft én geel/oranje kleurend blad in de herfst. Ook het blad van de Bijenboom laat ons een herfstkleur zien en insecten genieten in augustus/september van de nectarrijke witte bloempluimen. Het donkere, kantachtige blad van de Sambucus "Black Lace" vormt een spannende combinatie met de zachtroze bloemen en van de zwarte bessen van deze vlier kunnen we heerlijk roze gekleurd vruchtensap maken.

De door Piet Boersma ontworpen "Vlindertuin" op het volkstuincomplex De Zuidert in Emmeloord is door vrijwilligers aangelegd en wordt ook door hen onderhouden. Het is een tuin met prachtige zichtlijnen en interessante borders met van vroeg tot laat in het seizoen nectarrijke bloeiende planten, struiken en bomen. Veel Heleniums staan er en asters, die voor de langste dag tot 1/3 terug geknipt worden om ze stoer rechtop te laten blijven staan. Aster "Little Carlow" met zijn lange bloei en Aster "Lady in Black" die pas in oktober begint te bloeien, ontbreken niet.

De Vlindertuin wordt niet alleen druk bezocht door insecten, er komen ook kinderen die hun ouders en familie trots het door hen gebouwde grote insectenhotel laten zien en vele andere bezoekers genieten lopend of zittend op de bankjes van alles wat groeit en bloeit.

Inke Mensink

Advertentie

Holsto TUINEN & BUITENLEVEN

Holsto Tuinen 100% duurzaam!

vanaf
2024

Al jaren zijn we bezig om ons assortiment biologisch of zo duurzaam mogelijk in te kopen of zelf te kweken. Ons streven was om in 2025 geen 'reguliere planten' meer aan te bieden, maar dat duurde ons te lang. Daarom is er nu heuglijk nieuws: we doen het gewoon een jaar eerder!

Vanaf heden vindt u alleen nog biologisch of duurzaam geproduceerd plantgoed bij ons. Een unicum in Nederland!

Wat dat betekent? Dat er eindelijk een groencentrum is dat laat zien dat het wél kan, dat we onze nek uit willen steken voor de natuur en onze gezamenlijke toekomst. We stoppen dus met het aanbieden van regulier gekweekte planten waarbij gif en kunstmest gebruikt wordt. Als een plant niet biologisch gecertificeerd verkrijgbaar is dan gaan we op zoek naar een 'duurzaam' gekweekte variant. Zo kunt u met een goed gevoel bij ons winkelen en van uw tuin genieten!

Skal
GECERTIFICEERD

wilde weelde
vkgroep natuurlijke omgeving

Holsto Tuinen & Buitenleven

Biologisch gecertificeerd groencentrum

Biologisch gecertificeerde kwekerij

Hoveniersbedrijf

Webshop: www.DeTuinwebshop.nl

Lid van vakgroepen VHG en Wilde Weelde

Di t/m vrij van 10 tot 17u.

Zaterdag van 9 tot 17u.

Rijksstraatweg 12A, Olst

www.HolstoTuinen.nl

Tel: 0570-597846

Bij de omslag.

Lente

Als dit boekje uitkomt, is het al half februari en de lente is in aantocht, we laten de donkere dagen achter ons. Aan veel dingen kunnen we het merken. Zo is het iedere dag iets langer licht en veel bomen en struiken kondigen d.m.v. de bloei ook aan dat de lente er aan komt. Zoals b.v. de Hamamelis, Toverhazelaar of de Chimonanthus praecox, Meloenboopje.

Ook Krokussen bloeien al heel vroeg. Het Sneeuwkllokje is bij uitstek wel een boodschapper van de lente. Dit bolletje doet zijn naam eer aan, want zelfs als er een laagje sneeuw ligt, weet hij er bovenuit te komen en gaat bloeien.

Dus als u nu bloeiende sneeuwkllokjes ziet of zelf in de tuin heeft, weet u dat de lente er aan komt. We kunnen weer de tuin in!

Colofon

"Het Groene Boekje" is een uitgave van Groei & Bloei afd. Deventer e.o. en verschijnt vier maal per jaar in een oplage van 500 exemplaren.

Bestuur

Het bestuur staat altijd open voor uw vragen, opmerkingen en suggesties. U kunt ons bellen en mailen.

Voorzitter:	Cor Koppert , 0570-59 07 07 corkoppert@gmail.com	Secretaris:	Marian Bergman, 06-412 959 97 marianbergman@outlook.com
Penningmeester:	Benny Oudenampsen, 0570-65 76 86 bjo@home.nl	Bestuurslid:	Annelies van Beem, 06-113104 82 aemvanbeem@gmail.com
Bestuurslid:	Kattelijne Kraak, 06-136 028 66 kjmkraak@gmail.com	Bestuurslid:	Ton Husken, 06- 445 169 45 samhusken@home.nl

De overige adresgegevens vindt u op www.deventer.groei.nl

Coördinatoren:

Excursies:	Ton Blokvoort, 06-21911120 ton.blokvoort@kpnmail.nl	Ledenadministratie:	Ria Hiddink, 0571-29 19 28 groeienbloei.ria@live.nl
Lezingen:	Annelies van Beem, 06-113104 82 aemvanbeem@gmail.com	Bloemschikken:	tijdelijk waarnemer: Kattelijne Kraak, 06-136 028 66
Webmaster:	Gyuri Marsi		kjmkraak@gmail.com
Kwartaalblad:			
Redactie:	Jotine Sonder jotine.sonder @concepts.nl		
Lay-out:	Joop Vredegoor		
Post-klaar maken:	Jotine Sonder en Paul Ganzevles Ria Hiddink		

* De redactie heeft het recht ingezonden stukken aan te passen en/of niet op te nemen, bij bezwaren beslist de bestuursvoorzitter.

Als u zich voor een activiteit wilt opgeven of u wilt er iets over vragen, dan kan dat d.m.v. het e-formulier in de Agenda van onze website www.deventer.groei.nl.

Uw inschrijving is pas definitief als uw betaling op onze rekening is bijgeschreven.

Mocht het maximale aantal deelnemers inmiddels zijn bereikt, dan krijgt u bericht van ons.

rekeningnummer: NL 62 TRIO 0320 242 773 (let op: Nieuw rekeningnummer)
ten name van: Afdeling Deventer KMTP
onder vermelding van: de naam van de activiteit

Husqvarna®

Uw tuinmachine specialist
voor nieuw, gebruik of reparatie

Tel. 0570-503806

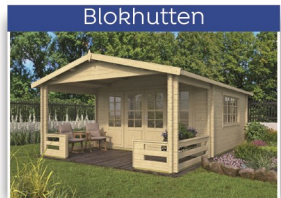
Colmschate - Lettele - Haarle

www.unicomoost.nl

Wij hebben u olop keuze uit

Volg ons op:

 TuinMani.nl
DE TUINEXPERT

<p>Tuinmani Deventer Revalstraat 7 7418 BJ Deventer Tel.: 0570-59 07 12 www.tuinmani.nl deventer@tuinmani.nl</p>	<p>Tuinmani Apeldoorn Kayersdijk 95 7332 AM Apeldoorn Tel.: 055-72 00 155 www.tuinmani.nl apeldoorn@tuinmani.nl</p>
--	---

Ruime verkoopruimte met groene en bloeiende planten en snijbloemen

KWEKERIJ BLOEMISTERIJ TUINCENTRUM
g.grave
Deventerweg 50
Bathmen
tel. 541370

*Ruime gratis parkeerplaats.
's Maandags gesloten.*

Thijs Kettelarij

Hovenier Bathmen

Apenhuizerweg 14a 7437 SB Bathmen
06 43973659
www.thijskettelarijhovenier.nl
info@thijskettelarijhovenier.nl

welkoop

- De winkel voor tuin en dier
- Deskundig advies
- Dichtbij en vertrouwd
- Altijd vriendelijke en behulpzame medewerkers

Welkom bij Welkoop!

Kijk voor meer informatie op www.welkoop.nl

**BATHMEN
DIEPENVEEN**